

OBSAH

Předmluva · 9

Lex orandi, lex credendi, lex vivendi (Základy ekumenické liturgické teologie) · 12

I. LITURGICKÉ PROSTŘEDÍ

1.1 KŘEŠŤANSKÁ OBEC JAKO ŘÁDNÉ LITURGICKÉ PROSTŘEDÍ · 24

Základy teologie obce · 24

Živý chrám · 26

Vztah společného a služebného kněžství · 28

Eklesiologické modely · 29

Vztah laiků a kléru · 30

Role jednotlivých aktérů liturgie · 31

1.2 LITURGICKÝ ROK · 44

Neděle jako slavnost Kristova zmrtvýchvstání · 45

Velikonoční okruh · 47

Vánoční okruh · 74

Sanktorál · 77

II. ZÁKLADNÍ ELEMENTY LITURGIE

Obecné schéma západních liturgií · 86

Dynamika liturgického slavení · 90

2.1 BOŽÍ SLOVO JE OHNISKEM KAŽDÉ LITURGIE · 92

Vztah bible a liturgie · 95

Bible a lekcionáře · 98

Principy sestavování lekcionářů · 105

Současný nedělní a sváteční římskokatolický lekcionář · 108

Ekumenický lekcionář · 108

2.2 ZPĚV BOHOSLUŽBY PODPORUJE KOINONII · 114

Provázanost slova a hudby · 114

Sjednocující role zpěvu · 116

Které části liturgie zpívat? · 117

Amen · 119

Aleluja · 121

Kyrie eleison · 123

Sanktus · 125

Anamnetické a jiné aklamace anafory · 126

Zpěv k lámání chleba · 128

Hymnus Gloria · 130

Trishagion · 134

Exultet · 137

Monogenes · 139

Cherubikon · 140

2.3 EULOGICKÁ MODLITBA JAKO DALŠÍ OHNISKO LITURGIE · 140

Forma a obsah eulogické modlitby · 142

Eulogie jako jednotící prvek různých slavností · 143

Souvislost eulogie s liturgickým konáním · 144

2.4 PŘÍMLUVY – MODLITBA VYCHÁZEJÍCÍ Z OBCE · 145

Dějiny · 145

Současnost · 152

III. PRAMENY LITURGIE

Liturgická centra · 156

3.1 ANTIOCHIE · 157

Traditio apostolica · 161

Apoštolské konstituce · 163

Liturgie sv. Jakuba · 163

Anafora Addaie a Mariho · 168

3.2 ALEXANDRIE · 172

Liturgie sv. Marka – Cyrila Alexandrijského · 175

Euchologion Serapiona z Thmuis · 181

Liturgie Řehoře Naziánského · 185

Liturgie Basila Velikého · 186

3.3 JERUZALÉM · 191

Jeruzalém ve 4. stol. · 191

Prameny související s Jeruzalémem · 192

Místa stationárních bohoslužeb v Jeruzalémě · 194

Vývoj stacionární bohoslužby v Jeruzalémě · 197

3.4 ŘÍM · 199

Křesťanské dějiny Říma · 199

Prameny související s Římem · 201

Tituli · 203

Vývoj stationárních bohoslužeb v Římě · 210

3.5 KONSTANTINOPOL · 219

Církevní dějiny Konstantinopole · 219

Místa stationárních bohoslužeb v Konstantinopoli · 220
Prameny související s Konstantinopolí · 223
Vývoj stationárních bohoslužeb v Konstantinopoli · 224
Byzantské liturgie · 226

3.6 MILÁN · 226

3.7 WITTENBERG · 231

Charakteristika pozdně středověké liturgie · 231
Reformy Martina Luthera · 235

3.8 ŽENEVA · 237

3.9 CANTERBURY · 240

3.10 LIMA · 242

IV. SYSTEMATICKÝ PŘEHLED LITURGIÍ

4.1 DENNÍ MODLITBA CÍRKVE · 249

Charakteristika · 249
Historický přehled · 250
Současné tvary denní modlitby církve · 255

4.2 KŘEŠŤANSKÁ INICIACE · 264

Biblické prameny · 264
Iniciace v nebiblických pramenech · 266
Významná témata · 272
Břimování · 276
Křesťanská iniciace dospělých v římském ritu · 278
Křest dětí v římském ritu · 279
Křest v současné reformované církvi · 282
Ekumenický křest dle Consultation of Common Texts · 287

4.3 EUCHARISTIE · 288

Pojem · 288
Biblické prameny · 288
Pobiblické prameny · 289
Současná tvorba anafor · 291
Hledání podoby eucharistické liturgie · 293
Liturgicko-ekumenické dílo Pavla Filipiho · 308
Ekumenická konvergence eucharistické slavnosti · 313

4.4 LITURGIE SMÍŘENÍ · 316

Historický přehled · 316
Reflexe historického vývoje · 321
Současné trendy · 323

- 4.5 LITURGIE V PÉČI O NEMOCNÉ · 328**
Pastoračně-liturgický úvod · 328
Současné římské formy liturgie péče o nemocné · 331
Současné reformované liturgie nemocných · 334
Tajina nemocných v pravoslaví · 335
- 4.6 LITURGIE MANŽELSTVÍ · 336**
Biblické základy liturgie manželství · 336
Dějiny liturgie manželství · 336
Současný římskokatolický obřad · 338
Současný kalvínský obřad · 340
Ekumenická svatba dle Consultation on Common Texts · 341
Byzantské eulogie · 343
- 4.7 LITURGIE ORDINACE · 345**
Biblický základ · 345
Pobiblické prameny · 346
Ekumenická konvergence · 348
Průběh současné římskokatolické biskupské konsekrace · 349
Průběh současné kalvínské ordinace · 350
Ustanovení služeb (ministérií) · 356
- 4.8 LITURGIE ŽEHNÁNÍ · 357**
Biblický základ · 357
Pobiblické prameny · 358
Dějiny žehnání · 359
Teologie žehnání · 360
Římský benedikcionál · 360
Kalvínská Kniha příležitostných bohoslužeb · 363
- 4.9 POHŘEB · 367**
Liturgicko-pastorační úvod · 367
Biblický základ pohřební liturgie · 368
Pobiblické prameny · 368
Liturgicko-pastorační priority křesťanského pohřbu · 369
Římskokatolický pohřeb · 370
Kalvínská pohřební liturgie · 372
- Použité zkratky · 378
Věcný rejstřík · 380
Místní rejstřík · 391
Jmenný rejstřík · 394
Poděkování · 399